

IRENA CHOROSZY-KRÓL¹, MAGDALENA FREJ-MĄDRZAK¹, RENATA BEDNORZ³,
DOROTA TERYKS-WOŁYNYEC², ANNA BIJAK¹

Application of DIF and Nested-PCR Methods in Diagnostic of *Chlamydia trachomatis* in Urinary Tract in Children

Zastosowanie metody DIF i *nested*-PCR w diagnostyce *Chlamydia trachomatis* układu moczowego u dzieci

¹ Zakład Nauk Podstawowych AM we Wrocławiu

² Katedra i Zakład Mikrobiologii AM we Wrocławiu

³ Katedra i Klinika Nefrologii Pediatricznej AM we Wrocławiu

Streszczenie

Wprowadzenie. *Chlamydia trachomatis* (*C. trachomatis*) jest jednym z głównych czynników etiologicznych zakażeń układu moczowo-płciowego u dorosłych. Nie ma wyczerpujących danych na temat zakażeń chlamydiami układu moczowego u dzieci.

Cel pracy. Ocena przydatności metody *nested*-PCR do wykrywania DNA *C. trachomatis* w próbkach moczu oraz określenie korelacji częstości wykrywania antygenów chlamydii w wymazach z cewki moczowej metodą DIF.

Materiał i metody. Badaniem objęto wybraną grupę 38 spośród 195 pacjentów w wieku 6 miesięcy do 18 lat, w tym 24 dziewczynek i 14 chłopców, z dodatnimi wynikami badań wymazów z cewki moczowej w kierunku *C. trachomatis*. W wybranej grupie dzieci w osadzie moczu oznaczono DNA *C. trachomatis*. Badania bakteriologiczne przeprowadzono techniką immunofluorescencji bezpośredniej testem Pathfinder® *Chlamydia trachomatis* Direct Specimen, firmy BioRad. Badania genetyczne próbek moczu wykonano z użyciem zestawu diagnostycznego PCR-*Chlamydia trachomatis*, firmy DNA Gdańsk, który jest oparty na amplifikacji fragmentu genu *crp* (*cysteine rich protein*) *C. trachomatis* w układzie *nested*-PCR. Końcowy produkt o wielkości 199 par zasad uwidacznia się na żelu agarozowym w obecności bromku etydyny.

Wyniki. Dodatnie wyniki badań techniką PCR stwierdzono u 27/38 (71,0%) ogółu badanych, w tym u 10/14 (71,4%) chłopców i u 17/24 (70,8%) dziewczynek. Dodatnie wyniki badań testem DIF stwierdzono u 34/38 (89,4%) ogółu badanych, w tym u 13/14 (92,8%) chłopców i u 21/24 (87,5%) dziewczynek. Zgodność wyników badań w obu testach wynosiła 65,7%.

Wnioski. Nie u wszystkich dzieci zakażonych *C. trachomatis* w cewce moczowej stwierdza się DNA chlamydii w próbkach moczu. Z uwagi na pracochłonność i wysoki koszt badania technika *nested*-PCR ma ograniczone zastosowanie w rutynowej diagnostyce chlamydii. Technika PCR powinna być używana jako test z wyboru w przypadkach trudności interpretacji wyników badań innymi metodami, a także do weryfikacji wyników wątpliwych (*Adv Clin Exp Med* 2006, 15, 1, 53–58).

Słowa kluczowe: *Chlamydia trachomatis*, DIF, *nested*-PCR, zakażenia.

Abstract

Background. *Chlamydia trachomatis* (*C. trachomatis*) is one of the primary etiologic factors of urinary tract infections in adults. Data to the point chlamydial urinary tract infection in children are sparse.

Objectives. The aim of this study was to evaluate the usefulness of the *nested*-PCR method in the identification of DNA *C. trachomatis* in urine samples and qualification of correlation frequency the identification of chlamydial antigens in the swabs of urethra by DIF.

Material and Methods. The object of the study was group 38 from 195 patients, 24 girls and 14 boys aged since 6 month to 18 years, with positive results of research from swabs of urethra in the direction *C. trachomatis*. DNA *C. trachomatis* was detected in sediment of urine samples of research group. Bacteriological tests were taken by direct immunofluorescence method using Pathfinder® *Chlamydia trachomatis* Direct Specimen tests by BioRad.

Genetic research of urine samples was made by using diagnostic kit PCR-*Chlamydia trachomatis* by DNA Gdańsk, based on amplification fragment of gene *crp* (*cystein rich protein*) *C. trachomatis* in nested-PCR system. Final product 199bp was loaded in an agarose gel with ethidium bromide.

Results. Positive results research by using PCR was determined by 27/38 (71.0%) in the study group, in 10/14 (71.4%) boys and 17/24 (70.8%) girls. Positive results research by using PCR was determined DIF tests was determined by 34/38 (89.4%) overall, 13/14 (92.8%) boys and 21/24 (87.5%) girls. Conformity results research in both tests was amount to 65,7%.

Conclusions. In some cases we did not observed the correlation between positive results DIF from swabs of urethra and PCR from urine samples. Nested-PCR technique is expensive and labor-consuming method so PCR has limited employment in practice chlamydial diagnostics. There should be used nested-PCR in cases of difficulty interpretation results by other methods and verification doubtful tests (*Adv Clin Exp Med* 2006, 15, 1, 53–58).

Key words: *Chlamydia trachomatis*, DIF, Nested PCR, infections.

Chlamydia trachomatis (*C. trachomatis*) jest jedną z najbardziej rozpowszechnionych bakterii, zaliczanych do grupy przenoszonych drogą płciową (STD – *sexually transmitted disease*). Większość zakażeń *C. trachomatis* przebiega bezobjawowo, np. w Wielkiej Brytanii oszacowano, że w 1997 r. około 50% mężczyzn i 80% kobiet nie odczuwa żadnych dolegliwości z powodu zakażenia tym patogenem [1]. Bezobjawowy przebieg infekcji *C. trachomatis* skutkuje tym, że trudno jest ocenić liczbę zakażonych, a dane statystyczne liczone na podstawie wyników badań diagnostycznych obrazują tylko część zakażonych w danej populacji, która zgłosiła się na badania [2]. W USA odsetek ten jest szacowany na 3–5% kobiet zdrowych (bez objawów zakażenia), 20% pacjentek oddziałów ginekologicznych i 9% kobiet w ciąży. W Polsce niestety nie ma danych statystycznych na temat częstości występowania zakażenia *C. trachomatis* u kobiet i mężczyzn [3].

C. trachomatis występuje w 18 serotypach. Serotypy A, B, B_a i C są czynnikiem etiologicznym jaglicy i nie są przenoszone drogą płciową. Ziarnica weneryczna pachwin, należąca do STD, jest wywoływana przez serotypy L₁, L₂, L_{2a} i L₃. Serotypy D, Da, E, F, G, H, I, Ia J, K *C. trachomatis*, zwane również szczepami okulogenitalnymi, są przyczyną zakażeń dróg moczowo-płciowych oraz spojówek. W przypadku tych serotypów głównym sposobem przenoszenia jest kontakt płciowy. Obraz kliniczny zakażeń serotypami D–K różni się w zależności od płci i wieku pacjenta.

U mężczyzn *C. trachomatis* wywołuje zapalenie cewki moczowej, spojówek i odbytnicy, co może prowadzić do powikłań w postaci zapalenia najądrzy, gruczołu krokowego, reaktywnego zapalenia stawów i zespołu Reitera.

U kobiet zakażenie *C. trachomatis* może być przyczyną: zapalenia szyjki macicy, narządów miednicy małej (PID – *pelvic inflammatory disease*), spojówek i odbytnicy, a w następstwie – zapalenia jajowodów, zapaleń okołowyrostkowych, bezpłodności, poronień, ciąży ektopowej i przedwczesnych porodów.

U noworodków infekcja *C. trachomatis* głównie występuje jako zakażenie okołoporodowe i powoduje zapalenie spojówek, płuc, gardła, błony śluzowej nosa i ucha środkowego [4, 5]. U starszych dzieci, mających dolegliwości pochodzące z układu moczowo-płciowego, również wykrywa się *C. trachomatis* jako czynnik etiologiczny. Zakażenia w tej grupie trudno nazwać okołoporodowym ze względu na wiek chorych, a wywiad z rodziną wyklucza zakażenie drogą kontaktów płciowych, co z kolei sugeruje inny sposób zakażenia [6].

W diagnostyce *C. trachomatis* wykorzystuje się różne metody laboratoryjne, jak np.: cytologiczne testy detekcji wewnątrzkomórkowych wtęretów, hodowle komórkowe, testy immunoenzymatyczne (ELISA – *enzyme-linked immunosorbent assay*), testy immunofluorescencyjne (DIF – *direct immunofluorescent*) oraz metody genetyczne (NAAT – *nucleic acid amplification techniques*), do których zalicza się LCR (*ligase chain reaction*) i PCR (*polymerase chain reaction*) [7].

Ocenia się, że wśród wyżej wymienionych metod PCR charakteryzuje się największą czułością i swoistością [8].

Porównując DIF i PCR jako metody diagnostyczne, należy wziąć pod uwagę ich wady i zalety. Celem pracy była ocena przydatności metody Nested-PCR do wykrywania DNA *C. trachomatis* w próbkach moczu oraz określenie korelacji częstości wykrywania antygenów chlamydii w wymazach z cewki moczowej metodą DIF.

Material i metody

Materiałem do badań w kierunku *C. trachomatis* były wymazy z cewki moczowej oraz mocz, pochodzące od 38 dzieci (24 dziewczynek i 14 chłopców) w wieku od 6 miesięcy do 18 lat hospitalizowanych na Oddziale Katedry i Kliniki Nefrologii Pediatricznej AM we Wrocławiu z rozpoznaniem: zakażenie dróg moczowych, wady układu moczowego, kamica, erytrocyturia i jałowa leukocyturia. Wymazy z cewki moczowej pobiera-

no przed rozpoczęciem antybiotykoterapii, za pomocą sterylnych cienkich wacików jednorazowego użytku z głębokości 1,5–2 cm przez lekarza pediatrę w sposób umożliwiający pobranie komórek nabłonka. Jednocześnie pobierano próbki moczu do pojemników jałowych (pierwszy strumień) zawierające śluz i komórki nabłonka w objętości 10 ml.

Do diagnostyki zakażeń chlamydialnych zostały użyte następujące techniki badawcze:

1) do badania antygenów *C. trachomatis* w wymazach z cewki moczowej metoda immunofluorescencji bezpośredniej (DIF) test Pathfinder® *Chlamydia trachomatis* Direct Specimen, firmy BioRad [8];

2) do badania DNA *C. trachomatis* w próbkach moczu metoda PCR, z użyciem zestawu do izolacji genomowego DNA Genomic Mini A&A Biotechnology. Wyizolowany DNA poddawano amplifikacji i detekcji za pomocą zestawu diagnostycznego PCR-Chlamydia trachomatis, firmy DNA Gdańsk, który opiera się na amplifikacji fragmentu genu *crp* (*cystein rich protein*) *C. trachomatis* w układzie nested-PCR. Nested-PCR polega na przeprowadzeniu dwóch reakcji PCR z dwoma różnymi parami primerów. Pierwsza to PCR *OUT*, w której powstaje produkt 318 par zasad, który jest matrycą do drugiej reakcji – PCR *IN*. Końcowy produkt ma wielkość 199 par zasad i uwidacznia się go na żelu agarozowym w obecności bromku etydyny.

Izolacja DNA z moczu

Przed przystąpieniem do izolacji mocz odwirowywano przez 5 min przy 2,5 tys. obr./min. w temperaturze pokojowej. Uzyskany osad zawieszano w 200 µl H₂O. Próbkę odwirowywano ponownie przez 10 min przy 2,5 tys. obr./min, a po odlaniu supernatantu osad zawieszano w 100 µl TE (10 mM Tris pH = 8,0; 1 mM EDTA) i przenoszono do próbki typu Eppendorf, następnie dodawano 200 µl buforu lizującego LT, znajdującego się w zestawie i 20 µl roztworu proteiny K. Mieszaninę inkubowano w temperaturze 37° C przez 20 min, a następnie próbki umieszczano w temperaturze 72°C na 5 min. Po 20 s worteksowania próbki wirowano przez 3 min przy 10–15 tys. obr./min. Uzyskany supernatant наносono na minikolumnę do oczyszczania genomowego DNA i wirowano przez 1 min przy 10–15 tys. obr./min. Następnie na minikolumnę наносono 500 µl roztworu płuczającego A₁ i całość ponownie wirowano przez minutę przy 10–15 tys. obr./min. Minikolumnę przenoszono do nowej próbki o pojemności 2 ml, dodawano 400 µl roztworu płuczającego

A₁ i wirowano przez 2 min przy 10–15 tys. obr./min. Osuszoną minikolumnę, umieszczono w nowej próbce o pojemności 1,5 ml, a następnie do niej dodawano 200 µl buforu TRIS (10 mM TRIS. HCl; pH 8,5) uprzednio ogrzanego do temperatury 75°C. Po 5 min inkubacji w temperaturze pokojowej minikolumny ostatni raz wirowano przez minutę przy 10–15 tys. obr./min. Oczyszczone DNA wykorzystywano w reakcjach PCR. Mieszanina reakcyjna PCR *OUT* składała się z 42,0 µl master mix PCR *OUT*, 4,0 µl mieszaniny dNTPs, 3,0 µl oczyszczonego DNA i 1,0 µl polimerazy termostabilnej Delta2. W kontroli pozytywnej zamiast wyizolowanego DNA wykorzystywano 3,0 µl DNA kontroli pozytywnej z zestawu. Amplifikację prowadzono w następujących warunkach:

- wstępna denaturacja – 2 min, 94°C,
- denaturacja – 30 s, 94°C, 35 powtórzeń,
- dołączanie primerów – 1 min, 50°C,
- elongacja – 1 min, 72°C,
- wydłużanie końcowe – 5 min, 72°C.

Amplifikację prowadzono w termocyklerze z pokrywą grzejącą. Produkty PCR *OUT* o wielkości 318 par zasad były matrycą do reakcji PCR *IN*. Mieszaninę reakcyjną stanowiło 42,0 ml master mix PCR *IN*, 4,0 µl mieszaniny dNTPs, 3,0 µl produktu PCR *OUT* o wielkości 318 par zasad, 1,0 µl polimerazy termostabilnej Delta2. W kontroli pozytywnej wykorzystywano 3,0 µl DNA produktu PCR *OUT* kontroli pozytywnej z zestawu otrzymanego we wstępnej amplifikacji. Reakcję PCR *IN* prowadzono w takich samych warunkach jak PCR *OUT*. Końcową detekcję produktów amplifikacji przeprowadzono na 2% żelu agarozowym w standardowych warunkach elektroforezy. Próbkę badaną zawierały 10,0 µl mieszaniny reakcyjnej PCR i 3,0 µl barwnika, podobnie jak kontrola pozytywna (10,0 µl mieszaniny reakcyjnej PCR kontroli pozytywnej z zestawu i 3,0 µl barwnika). Do identyfikacji produktów amplifikacji używano 10,0 µl markera DNA M100–500 z dodatkiem 2,0 µl barwnika.

Wyniki

Za pomocą polimerazowej reakcji łańcuchowej – test PCR i metody immunofluorescencji bezpośredniej – test (DIF) badano 38 wymazów z cewki moczowej i próbek moczu. Wyniki badań przedstawiono w 2 tabelach i na 2 rycinach. W tabeli 1 przedstawiono dodatkowo wyniki badań w kierunku *C. trachomatis* metodą PCR i DIF. Technika PCR dodatkowo wyniki badań stwierdzono u 27/38 (71,0%) ogółu badanych, w tym u 10/14 (71,4%) chłopców i u 17/24 (70,8%) dziewczy-

Tabela 1. Dodatkowo wyniki badań w kierunku *C. trachomatis* metodą PCR i testem DIF

Table 1. Positive results of PCR and DIF for *C. trachomatis*

Metody (Methods)	Liczba i % wyników dodatnich (Number of positive results (%) among)	
Płeć (Sex)	Dziewczynki (Girls) n = 24	Chłopcy (Boys) n = 14
PCR n %	17 (70,8)	10 (71,4)
DIF n %	21 (87,5)	13 (92,8)

Tabela 2. Porównanie wyników badań w kierunku *C. trachomatis* uzyskanych techniką DIF i PCR

Table 2. The comparison of DIF and PCR results of testing for *C. trachomatis*

Liczba badanych (Numbers of tested)	Wyniki testu (Results of test)			
	dodatnie (positive)	ujemne (negative)	niezgodne (discrepancy)	
	DIF + PCR +	DIF – PCR –	DIF + PCR –	DIF – PCR +
38 n %	24 (63,1)	1 (2,6)	10 (26,3)	3 (7,8)

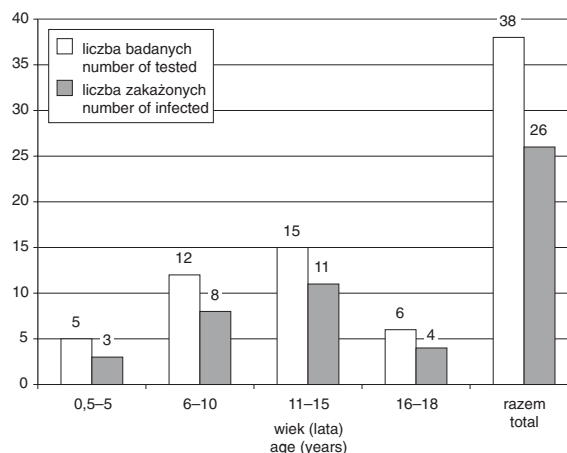
nek. Testem DIF dodatnie wyniki badań stwierdzono u 34/38 (89,4%) ogółu badanych, w tym u 13/14 (92,8%) chłopców i u 21/24 (87,5%) dziewczynek.

Porównanie wyników badań diagnostycznych uzyskanych w testach PCR i DIF u 38 pacjentów ilustruje tabela 2; w obu testach wyniki zgodne uzyskano w 65,7%, w tym zgodnie dodatnie u 63,1% ogółu badanych, a zgodnie ujemne u 2,6%. Wyniki niezgodne stanowiły 34,1%.

Na rycinie 1 przedstawiono częstość zakażeń *C. trachomatis* wśród dzieci w różnym wieku. Obecność *C. trachomatis* stwierdzono u 3 spośród 5 dzieci w wieku 6 miesięcy–5 lat, 8 spośród 12 dzieci w wieku 6–10 lat, 11 spośród 15 dzieci w wieku 11–15 lat i 4 spośród 6 dzieci w wieku 16–18 lat. Najwyższy odsetek zakażonych 73,3% stwierdzono u dzieci w grupie wiekowej 11–15 lat.

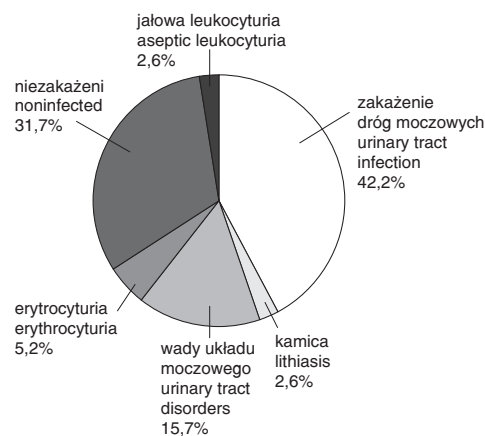
Na rycinie 2 przedstawiono analizę danych klinicznych dzieci z dodatnim wynikiem badań w kierunku *C. trachomatis*. Chlamydie wykryto u 42,2% dzieci z zakażeniem dróg moczowych, u 15,7% z wadami układu moczowego, u 2,6% z kamicą, u 5,2% z erytrocyturią i u 2,6% z jałową leukocyturią.

Wysoki odsetek zakażonych wynika z tego, że badania porównawcze technik PCR i DIF przeprowadzono na wybranej grupie pacjentów (38 spośród 195 badanych) z dodatnim wynikiem

Ryc. 1. Częstość zakażeń *C. trachomatis* wśród dzieci w różnym wieku

Fig. 1. The prevalence of *C. trachomatis* in children at different age group

Ryc. 2. Dane kliniczne dzieci z dodatnim wynikiem badań w kierunku *C. trachomatis* metodą PCR

Fig. 2. Clinical data of children with *C. trachomatis* positive PCR results

wymazów z cewki moczowej. W rzeczywistości odnosząc wyniki badań własnych do ogólnej liczby badanych, technika DIF pozwoliła wykryć zakażenia chlamydiami u 19,4% dzieci, a PCR u 13,8%.

Omówienie

DIF jest metodą użyteczną w badaniach przesiewowych ze względu na szybkość i prostotę procedury [10]. Niezadowalająca jest jednak jej czułość (40–95%) przy swoistości < 95% [1]. Ponadto DIF może dawać reakcje krzyżowe z bakteriami Gram-ujemnymi, co wpływa na wzrost liczby fałszywie dodatnich wyników [7].

PCR jest uznawana za najlepszą metodę ze względu na wysoką czułość > 90%, a także swoistość > 99% [1]. Nie bez znaczenia pozostaje koszt

tej metody i dlatego jest polecana jako badanie weryfikujące wyniki.

Santos et al. [7], porównując metody PCR i DIF, w których wykorzystywano wymazy z szyjki macicy, uzyskali następujące wskaźniki wyników: dodatnie wyniki metodą DIF u 27,1%, a metodą PCR u 20,7%. Jak opisano, rozbieżność wyników badań uzyskanych za pomocą tych dwóch metod diagnostycznych może wynikać z niższej swoistości DIF w porównaniu z PCR.

W badaniach własnych również uzyskano podobny odsetek wyników przy porównywaniu obu technik: metodą DIF *C. trachomatis* stwierdzono u 19,4% badanych dzieci, a techniką PCR u 13,8% ogółu badanych. Chociaż chlamydie częściej stwierdzano metodą DIF, to nie można tu wykluczyć wyników fałszywie dodatnich, spowodowanych reakcjami krzyżowymi z patogenami innych drobnoustrojów albo też, że fluoryzujące artefakty uznano za ciała elementarne chlamydii.

Meglič et al. [4], badając próbki moczu dzieci i młodzieży z niekłębuszkową mikrohematurią, DNA *C. trachomatis* wykryli u 68% (25/37) badanych za pomocą metody PCR, a tylko u 43% (16/37) pacjentów za pomocą DIF.

W badaniach własnych analiza wyników porównawczych przeprowadzonych na wyselekcjonowanym materiale 38 pacjentów wykazała, że techniką PCR DNA *C. trachomatis* stwierdzono u 71,0% dzieci, a metodą DIF u 89,4%.

Lobzin et al., badając wszystkie typy chlamydioz układu moczowo-płciowego u młodych ludzi (18–32 lat), wykorzystywali różne metody: PCR, metody hodowlane, DIF, immunofluorescencję pośrednią, EIA, komplementarne wiązanie dopełniacza i mikroskopię elektronową. Chlamydiozy układu moczowo-płciowego wykryto w 24,6% przypadków, w tym aż 76,4% były powiązane z innymi infekcjami przenoszonymi drogą płciową. Nie podano jednak szczegółowych danych dotyczących pojedynczych metod oraz odsetka wyników dodatnich, porównując poszczególne techniki [11].

Metoda PCR została także wykorzystana w badaniach prowadzonych przez Mikalauskasa

et al. [12] na Litwie. DNA *C. trachomatis* wykryli u 15,9% (416/2616) badanych, nie porównywali jednak wyników dodatnich otrzymanych metodą PCR z metodą DIF. Trudno jest więc odnieść te dane do wyżej wymienionych.

Nocales et al. [13], stosując technikę PCR COBAS Amplicor CT System (Roche Molecular System), zbadali grupę 3136 pacjentów, u 139 stwierdzili DNA *C. trachomatis*, co stanowi 4,4%, a objawy chorobowe ujawniły się u 5,7% spośród 139. Autorzy uważają, że wymazy z odbytu u osób z grupy wysokiego ryzyka, jako materiał diagnostyczny, są lepsze od wymazów z cewki czy szyjki macicy. Nie zastosowano jednak metody DIF jako techniki, która mogłaby zweryfikować otrzymane wyniki.

Technika *nested*-PCR jest polecana jako test z wyboru w przypadkach trudności interpretacji wyników badań wykonywanych innymi metodami, a także do weryfikacji wyników wątpliwych. Szerokie zastosowanie tej metody w rutynowej diagnostyce zakażeń chlamydiami może być ograniczone zarówno z uwagi na wysoki koszt badania, jak i konieczność wyposażenia laboratorium w specjalistyczny sprzęt i aparaturę.

Kontrowersje budzi też obecność *C. trachomatis* u dzieci. Panuje przekonanie, że bakterie te przenoszą się wyłącznie drogą kontaktów seksualnych. Nie można jednak wykluczyć także innych dróg przenoszenia tego drobnoustroju, np. wspólne ręczniki, woda, środki higieny osobistej – podobnie jak w przypadku niektórych chorób przenoszonych drogą płciową. Jeżeli wykluczy się nadużycia seksualne, to bardzo prawdopodobna wydaje się hipoteza, że do zakażenia dzieci doszło w okresie okołoporodowym (u rodziców tych dzieci stwierdzono antygen *C. trachomatis*). Patogen ten mógł przetrwać wiele lat w komórkach nabłonka, nie dając objawów klinicznych, a następnie w wyniku obniżonej odporności lub innych czynników, po latach mógł się uaktywnić i spowodować zmiany zapalne. Poznanie wszystkich złożonych sposobów rozprzestrzeniania się tych drobnoustrojów w środowisku, w populacji osób dorosłych, a szczególnie dzieci wymaga dalszych badań.

Piśmiennictwo

- [1] Horner PJ, Caul EO: Wytyczne postępowania w zakażeniu dróg moczowo-płciowych przez *Chlamydia trachomatis*. Med Prakt 2003, 151–161.
- [2] Gaydos CA, Theodore M, Dalesio N, Wood BJ, Quinn TC: Comparison of three nucleic acid amplification tests for detection of *Chlamydia trachomatis* in urine specimens. J Clin Microbiol, 2004, 42, 3041–3045.
- [3] Kwiatkowska B, Filipowicz-Sosnowska A: Patogenność gatunków *Chlamydiae* z uwzględnieniem zapalenia stawów. Nowa Medycyna – Reumatologia IV, 12/1999.
- [4] Meglič A, Čavić M, Hren-Vencelj H, Tršinar B, Ravnik M: Chlamydial infection of the urinary tract in children and adolescents with hematuria. Pediatr Nephrol 2000, 15, 132–133.
- [5] Zdrodowska-Stefanow B, Ostaszewska I: *Chlamydia trachomatis* – zakażenia u ludzi. Volumed, Wrocław 2000.

- [6] **Choroszy-Król I, Bednorz R, Teryks-Wołyniec D, Apoznański W, Polak-Jonkisz D, Frej-Mądrzak M:** Zakażenia *Chlamydia trachomatis* u małych dzieci z wadami układu moczowego. *Adv Clin Exp Med.* 2005, 14, 247–250.
- [7] **Santos C, Teixeira F, Vicente A, Astolfi-Filho S:** Detection of *Chlamydia trachomatis* in endocervical smears of sexually active women in Manaus AM, Brazil, by PCR. *Br J Infect Dis* 2003, 7, 91–95.
- [8] **Schachter J:** DFA, EIA, PCR, LCR and other technologies: what tests should be used for diagnosis of chlamydia infections? *Immunol Invest* 1997, 26, 157–161.
- [9] Direct Antigen Detection System for the Identification of *Chlamydia trachomatis* in Direct Specimens. BioRad Pathfinder® *Chlamydia trachomatis* Direct Specimen. 2003.
- [10] **Hallsworth PG, Hefford C, Waddell RG, Gordon DL:** Comparison of antigen detection, polymerase chain reaction and culture for detection of *Chlamydia trachomatis* in genital infection. *Pathology* 1995, 27, 168–171.
- [11] **Lobzin Y, Poznyak A:** Diagnostics of *urogenital chlamydiosis* common forms in young people. *Clin Microbiol Infect* 2005, 11, Suppl. 2, 490.
- [12] **Mikalauskas R, Ambrasiene D:** Use of PCR in the diagnosis of transmitted infections in Lithuania. *Clin Microbiol Infect* 2005, 11, Suppl. 2, 698.
- [13] **Nocales C, Ramirez M, Pueyo I, Claro R, Martin-Mazuelos E:** Diagnosis of *Chlamydia trachomatis* infection in a sexually transmitted disease clinic using polymerase chain in endocervical, urethral and rectal swab. *Clin Microbiol Infect* 2005, 11, Suppl. 2, 721.

Adres do korespondencji:

Irena Choroszy-Król
Zakład Nauk Podstawowych AM
ul. Chałubińskiego 4
50-368 Wrocław

Praca wpłynęła do Redakcji: 13.05.2005 r.

Po recenzji: 6.06.2005 r.

Zaakceptowano do druku: 6.06.2005 r.

Received: 13.05.2005

Revised: 6.06.2005

Accepted: 6.06.2005